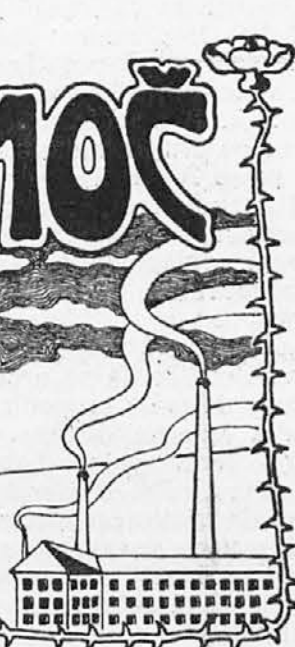

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtneta . . . „ 0.75
Posam. štev. „ 0.10

Štev. 15. V LJUBLJANI, dné 12. marca 1909. Leto IV.

niških organizacijskih načelih več. Moderna organizacijska tehnika zahteva, da pride na 1000 organiziranih delavcev ali delavk po en delavski tajnik ali tajnica. V tem, da nimamo delavskih tajništov, tiči velika napaka, kakor tudi v tem, da se še vedno premalo stori za razširjenje slovenskega krščansko-socialnega delavskega glasila »Naše Moči«. Na tisoče in tisoče krščanskih delavcev in delavk je, ki jim ni niti po imenu znano naše glasilo, ker mnogi, ki imajo dovolj inteligence, da poznajo čas, ne storé v tem oziru svoje dolžnosti in ne razširjajo lista, pa tudi ne skrbe za aktualne, kraju primerne dopise. Socialna demokracija stori več. Zato napreduje. Delavstvo se mora organizirati vedno in povsod. Organizirati, ko že organizirajo socialni demokrati, je mnogokrat prepozno. Po čegavi krivdi se v tolikih krajih ničesar ne stori za krščansko-socialno delavsko organizacijo in se ji celo mečejo polena pod nogo? Oni, ki se čutijo prizadete, naj ne zamerijo, rajši naj se poboljšajo.

Delavska tajništva imajo veliko dolžnosti in nalog. Predvsem morajo skrbeti: 1. da se ohrani organizacija, 2. da se pomnoži število članov obstoječih organizacij, 3. da se ustanove nove organizacije, kjer jih še ni in kjer so potrebne. Čudežev seveda brez sodelovanja delavstva tudi tajništva ne morejo delati. Glavna naloga tajništva je skrb za organizacijo.

Društva, ki vzdržujejo tajništvo, imajo pravico, da tajništvo skrbi za stik med njimi in da dela na enoten nastop enako mislečega delavstva. Organiziranim članom mora dajati tajništvo pojasnila glede na organizacijske in stanovske zadeve. Skrbeti mora, da imajo društva redno shode, sestanke in seje, ki se jih mora ob važnih prilikah udeležiti. Posredovati mora tajništvo tudi med delavstvom in podjetnikom na eni, kakor tudi na drugi strani med organizacijami in poslanci. Tajništvo mora vršiti tudi revizijo o poslovanju posameznih društev. Ob stvarkah mora gledati na to, da se vrši boj načrtoma.

Narisali smo glavne dolžnosti delavskih tajništov, s podrobnostmi delavskih tajništov se bomo pa pečali, kadar pride čas, ki mora priti prej ko mogoče, da dobi slovenska kršč.-socialna delavska organizacija delavska tajništva.

Žensko socialno vprašanje.

(Piše služkinja.)

Gotovo, da se marsikateri služkinji slabeje godi kot tovarniškemu stroju, ki dela le od ure do ure, poleg tega ima pa še prosto ob nedeljah in praznikih. Vesele bi bile, da bi imele ob delavnikih toliko prosto, da bi si mogle svojo obleko pokrpati, a čez dan ni časa, zvečer je pa že vsaka dovolj trudna, in marsikje zopet tu štedijo, da služkinjam še luči ne privoščijo, če bi hotele kaj zase delati. Jaz mislim, ali bi se ne dalo pri nas narediti tako, kakor na Francoskem (zadnjič sem pomotoma zapisala od 9. ure zvečer), da imajo ob 8. uri prosto. Gospe morajo biti zadovoljne, da je podnevu vse storjeno, kadar gredo pa v gledišče, se pa že same lahko oblečejo in slečejo. Služkinja potrebuje tudi izobrazbe, to zahteva gospoda sama; zna jih pitati s »kmečkimi štori« in »trotelj zabit«, časa za izobrazbo jim pa ne privošči. Ali jim je morda tista izobrazba najvišja, da se zna prav izvrstno klanjati in roke poljubovati? Da je še tudi kaka druga izobrazba potrebna, je razvidno iz tega: Neka služkinja je služila dolgo vrsto let pri neki boljši obitelji. Plačila ni sproti ven jemala, marveč ga je dobrosrčno pustila svojemu gospodarju, meneč, da bo nazadnje vse vkup dobila. Gospod je umrl, gospa je ostala sama z eno sorodnico. Ta ko je šlo zopet nekaj let, a ker prihodkov ni bilo, se je jelo premoženje manjšati, gospa je postala uboga, slednjič je zbolela in umrla. Ostalo ji ni nič. Tako je prišla služkinja naenkrat ob ves zaslužek. Ko je ona sorodnica videla to ubogo reva, slabo, staro, nezmožno za vsako službo, vzela jo je k sebi, a ker je sama tudi uboga, bi se je zdaj tudi rada znebila; a kam ž njo? Menda se je reva popolnoma varno imela in delala le za gospodarjev blagor in tako še na svoj priimek pozabila, tudi ne vé, kje je rojena in kam je pristojna. Torej, ako jo še ta sorodnica od sebe spravi, ali če umrje, je ona popolnoma na cesti; vedno je pridno delala in štedila, nazadnje ji bodo pa ljudje rekli, zakaj ni v mladosti delala in štedila. Morda kdo misli, da je to pretirano, a je resnica, ki se dá dokazati.

Služkinje bi se morale na vsak način nekoliko bolj zanimati za svoj stan in pomisliti, kako bi se dalo kaj pomagati, ker terorizem je vedno

IZLET V DEVETO DEŽELO.

Ljubljansko krščansko-socialno delavstvo se opozarja na

predavanje,

ki bo v torek ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Uniona«. Priredi ga S. K. S. Z. Spored: Izlet v deveto deželo. Skioptiške slike. Z vsa silo agitirati za obilno udeležbo!

Izvrševalni odbor slovenskega
kršč.-soc. delavstva.

Delavska tajništva.

Večkrat se je naglašala potreba delavskega tajništva za slovensko krščansko-socialno delavstvo. Danes imamo lepa društva, močne, vplivne krščansko-socialne delavske organizacije, nimamo pa delavskih tajništov. Izkušnja uči, da bolj ko druge stanovske zveze potrebuje delavska krščansko-socialna organizacija tajništov. Od delavca in tudi od delavskih odborov ne moremo in ne smemo zahtevati, da bi morali sami prav vse storiti, kakor se to včasih zahteva navadno od ljudi, ki niti ne poznajo praktičnega dela v delavskem združenju.

Jugoslovanska socialna demokracija je s svojimi tajniki zelo dobro preskrbljena. Ima jih več v Ljubljani, v Trstu, Idriji, Zagorju, Trbovljah, povsod kjer je dobila kaj tal. Naša krščansko-socialna delavska organizacija nima niti enega tajnika, dasi bi jih morala imeti po teh-

Spoštuj starše!

Izvirna povest.

(Dalje.)

»Ljubi otrok, ne obupaj! Brez božje volje ne pade las s tvoje glave. On ki vse živi, tudi nas pozabil ne bo!«

»Da, mati, res je to! Pa srce mi žalosti poka ko vidim, kako potrpežljivo trpite. Pri Bogu, jaz sem vse upanje izgubil, najboljši bi bilo, ko bi nas ljubi Oče nebeški kmalo k sebi poklical. Tam ne bo žalosti, ne skrbi, tam bo le radost in veselje.«

»Upaj, dragi Leopold! Ti si moja edina tolažba na tem svetu, za vse drugo ne maram več. Vedno si v Boga zaupal, trnjeva pot siromaštva je bila za-te šola potrpežljivosti in prave modrosti in udanosti v božje naredbe; upaj tudi sedaj, zakaj kedar sila do vrha prikipi, se božja pomoč glasi.«

»Ljuba mati, na svetu je vsega enkrat konec, toraj tudi potrpežljivosti. Dokler sem dovolj delal mel, sem bil srečen in vesel, odpo-

vedal sem se rad vsakteremu veselju, delal sem pozno v noč samo da sem vas in sebe pošteno preživel. Sedaj je pa vse drugače, zaslužka ni nobenega, kajti ljudje so trdosrčni in ne marajo poslušati mojega tarnanja. Kar smo imeli nepotrebne pri hiši, sem že davno prodal ali pa zastavil. Nimam nič drugega nego tale prstan, dragi spomin na pokojnega očeta. Hočem li tudi tega prodati? Ne, raje tudi gladu umrjem, kakor pa da bi dragi spominek prodal!«

»Bog je pravičen in usmiljen,« odgovarja mati s prosečim glasom. »če nam težko breme naklada, nam bo dal tudi moč, je s potrpežljivostjo nositi!«

»Kako bova pa dolg plačala, draga mati? Kdo nama bo še kaj posodil? Vse kar imava, znaša komaj jeden sam goldinar. Jutro zarano pa moram najemščino plačati, pa sem še od preteklega meseca pet goldinarjev dolžan. Naš sedanji gospodar pa ni tako radodaren, kakor je bil prejšnji; čmeren je in hoče brez odloga plačan biti. Vže davno me je opominjal, da naj najemščino plačam, prosil sem ga dolgo, in to-

liko sem ga vendar preprosil, da mi je obljubil čakati do jutranjega dne.«

Leopold je komaj končal, ko se nenadoma duri odpró in v sobo stopi možak majhne, pa čvrste postave. Nepočesani lasje so mu viseli po zagorelem obrazu in jezno je pogledoval po revni stanici.

Bil je to hišni oskrbnik Martin. V hiši se ga je vse balo, kajti bil je jako hudoben in nevoščljiv človek. Rad ga je pil, in če se ga je nasrkal, potem je razgrajal po hiši, da so se stene gibale.

Ko Leopold ugleda hudobnega Martina, mu stopi prijazno nasproti in ga uljudno vpraša, česa želi tako zgodaj.

Martin odvrne z zaničljivim glasom: »Se vprašate, zakaj sem prišel, ali mar ne veste, da je obrok za najemščino plačevati, vže davno potekel? To je vendar sramota, da še teh malih krajcarjev nočete plačati. Dolgo smo imeli potrpljenje z vami, sedaj pa nič več, plačajte, ali pa — že veste, kaj vas čaka.«

(Dalje prih.)

lujši. Po mojih mislih bi morale v prvi vrsti delati na to, da se skrajša delavni čas, plačajo nadure in da se ob nedeljah in praznikih dobi prostost. Drugič: kjer ne dajo celodnevno hrano, da plačajo toliko za večerjo, kolikor se porabi za primerno večerjo. Ker so pa v nekaterih krajih živila dražja, kakor po drugih, moralo bi se to določiti, vsekako pa je 20 vinarjev premalo, za katerikoli kraj si bodi. Tretjič: zavarovanje za čas brezposelnosti, posebno za poletni čas. V to zavarovalno blagajno bi bilo menda najbolje, da bi prispevali le gospodarji, posebno tisti, ki v času počitnic služkinje na cesto postavljajo in ki hočejo iz služkinj napraviti le sezonske delavke. Četrtič: da se uredi tudi kako drugo postopanje do tistih gospodinj, ki iščejo le nanovo prišla kmečka dekleta v svoje službe, da jih laglje terorizirajo. Taka dekleta so navadno v prvi službi, dokler se mesta ne navadijo, po dva do tri mesece, potem si začnejo pa službe izbirati na vsakih 14 ali tudi 8 dni drugam; nazaj na kmete ne gre, v mestu tudi tako deklet težko dobi dobro službo, potem pa zaide v slabo tovarišijo, nji ni več za čast in poštenje, uda se lahkomišelnosti in nepravnosti; kmetu manjka na ta način poslov, zraven pa še plačuje za take propalice bolnišnice ali še tudi jetnišnice. Ko bi dekleta takoj službe v mestu ne dobilo, šlo bi nazaj domov in tamkaj delalo.

Uvesti bi se morale tudi bolniške blagajne, v katere bi plačevali obe stranki, da za časa boleznih dobi dekleta podporo, ali če ji je mogoče še delati, da dobi zdravnika in zdravila brezplačno. Mnogo strank je takih, ki, ko zapazijo, da je dekleta bolehalo, ji hitro službo odpovedo, v knjižico pa zapišejo »zdrava odpuščena«, da le nima stroškov zaradi nje, ubogo dekleta je pa samo sebi prepuščeno ali drugim usmiljenim ljudem. Seveda slednjič je potrebno tudi zavarovanje za starost in onemoglost. Nekaj je takih, ki si v službi prihranijo, da na stara leta lahko žive, nekatera ima morda nekaj dedščine po starših, ali da jim je bila sreča tudi drugače mila, pa te hje prav malo. Katere so bolj slabotne, ne morejo v težke službe, druge bolehe zopet za zdravila izdajajo, zopet druge podpirajo svoje domače, tako da jim ni mogoče toliko prihraniti, da bi v starosti brez skrbi živele. Zatorej je tukaj pomoč neobhodno potrebna. Še je nekaj vzrokov, ki bedo službujočih deklet pospešujejo, katere hočem navesti dalje prihodnjic.

Tobačno delavstvo.

Volitve v bolniških odborih tobačnih tvornic. V Bavču

so zmagali naši kandidati. Dobili so: Anastazija Pretsch 549, Marija Schwarz 541, Marija Schnirch 537, Oto Pietsch 536, Fani Zips 525, Zofija Anderka 518 glasov. Socialni demokrati so ostali v manjšini in so dobili: Julija Gellner 405, Ivan Klewar 401, Josipina Beck 389, Fani Hawel 382, Alojzija Schneider 382, Gromes Pavla 382 glasov. Lani je nemško socialno-demokratsko glasilo prerokovalo, da pride še čas, ko bodo pogoreli krščanski v Bavču. Zmaga v Bavču je velike vrednosti osobito zato, ker so socialni demokrati napeli vse sile in moči, da zmagajo. Socialna demokracija hoče imeti tudi v Bavču novega zdravnika in sicer kakega juda. Poraz socialne demokracije pri volitvah v Bavču je povzročil, da so rdeči zbledeli. Takoj po volitvah so sklicali shod, na katerem so nazivali krščansko zmagujoče delavstvo z zelo uljudnimi izrazi: krščanski lopovi, tigri, opice itd.

V Cvitavi

so tudi sijajno zmagali naši. Volilo se je 16. februarja. Krščanski kandidati so dobili ogromno večino. Izvoljeni so bili: Frančiška Walla 730, Viljelm Stagl 730, Marija Richter 728, Marija Fuchs 720, Marija Dutschek 719, Marija Treitner 713 glasov. Socialni demokrati so izgubili 130 glasov in so dobili: Stendert 344, Morkes 248, Sponer 248, Haschka 226, Tutsch 210 in Steffl 201 glas. Tvorniško vodstvo je določilo med socialnimi demokrati, ki so propali, štiri, ki so pa izjavili, da ne vstopijo v odbor.

Napredovali smo tudi v

Fürstenfeldu,

kjer so dobili naši kandidati Ferdo Stessl 649, Ivan Radl 609, Marija Rieger 647, Elizabeta Mader 609, Alojzija Winkler 597 in Marija Janitsch 579 glasov. V Fürstenfeldu so napredovali naši glasovi za 100 do 150 glasov.

V Ljubljani

so zmagali naši kandidati Ivan Verbič (1623), Jožef Savenz (1620), Franc

Bučar II. (1619), Koprivc Helena (1621), Rojc Mici (1620), Juvanc Frančiška (1620).

Krščanska tobačna delavska organizacija je lahko zadovoljna z usephi volitev v bolniške odbore tobačnih tvornic.

»Glasnik« izide prihodnji teden. Zakasnil se je radi poslovnega poročila o delovanju »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze«, ki smo ga dobili šele danes. — Uredništvo »Glasnika«.

Sestanek I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva na Viču. V nedeljo, 7. t. m., priredilo je I. ljubljansko delavsko konsumno društvo za viške člane zaupni sestanek z razgovorom radi ustanovitve prodajalne na Viču. Sestanek je bil izredno dobro obiskan in je bilo navzočih približno 120 povablencev. Pokazalo se je splošno zanimanje za to vprašanje in je odbor oddal izjavo, da se prodajalna Viču zagotovo napravi, kdaj, odvisno je od agitacije članov samih. Čimpreje bo pristopilo društvu zahtevano število viških članov, tem preje se bo ta želja uresničila. — Dr. Vlad. Pegan je zbranim zaupnikom razložil pomen konsumnega društva in zadrug sploh, njih stremljenje po gospodarski osamosvojitvi. — Na pripombo nekega člana, da imajo socialni demokrati na Viču v svojem konsumu manj članov, kakor jih ima I. ljubljansko delavsko konsumno društvo že viških zadrugnikov, se je pojasnilo, da se ne namerava napraviti branjarije, ampak popolna prodajalna, kajti režija je za 100 članov ista, kakor za 300, in si glede tega pa ne namerava vzeti odbor za zgled socialne demokrate, katerih navada je poskušati in nastopati, če tudi že naprej vedo, da bodo pogoreli, kakor je bil to že slučaj z njihovim ljubljanskim konsumnim društvom za vodo in v Šiški. — Po sestanku vršilo se je vpisovanje novih članov. Vse prijatelje in somišljenike z Viča, Glinca, Rožne doline, Nove vasi, ki nameravajo pristopiti društvu, pozivljamo, da to store nemudoma in se v to svrhu priključijo pri naših viških članih ali pa v društveni pisarni v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Gorenjec.

Savško in javorniško delavstvo, pozor!

Vsi na političen shod krščansko socialnega delavstva v nedeljo popoldne ob 3. popoldne v »Delavskem Domu«! Poročata deželna odbornika dr. V. Pegan in prof. E. Jarc. Shoda se mora udeležiti vsak krščansko-socialen delavec, vsaka krščansko-socialna delavka, ker to veleva strankarska dolžnost.

Sava. Rdeča kovinarska podružnica je imela v nedeljo občni zbor. Ko so volili odbor, so se rdeči sprli. Stare rdeče voditelje so mladi svobodomiselniki sokoli poslali v pokoj. Po tvornici se govori, da se kesajo stari rdeči generali, ker so vzeli v zvezo rdeče svobodomiselnike sokole. Je smola, ni mogoče pomagati. Eksplozija je nastala v rdeči trdnjavi. Stari rdeči generali zatrjujejo, da pojde zdaj na Savi rdeča trdnjava v franže.

Sava. Pri Martinovkah smo dobili nov delavni red. Sestavili so ga tako kunšno, da je vsake nesreče delavec kriv. Predno so ga napravili, bi si bili morali ogledati naše prostore v Martinovkah, žrjave in verige. Prostor med Martinovkami je polovico premajhen, med pečmi nobenega prostora, med tirom in pri žrjavah tudi ne. Verige so močne za 2000 kg, dvigujejo pa čez 3000 kg, na kar se opozarja obrtno nadzorstvo. Zakaj li so kapitalisti delavnico tako uredili, da malo stane in da je urejena kakor kaka tičnica. Nov delaven red bi bil prav dober, če bi bili delavci ptiči, ki bi znali letati po zraku, a hodijo kot ljudje le po tleh. Podjetnikom se smilijo le njihovi žepi, delavčevo življenje ne, sirote in vdove, zakaj, saj se špara, če tudi pretakajo solze reve. Zoper nezgode nimate zavarovanih delavcev, dasi bi jih po postavi morali imeti. Našo ptičnico naj si že kdaj ogleda obrtni nadzornik in naj tudi poskrbi, da nas zavarujejo glede na nezgode.

Sava. V pokariji smo to zimo zaslužili komaj za tobak. Zdaj, ko je veliko snega, imamo delo. Naš »črni« nas pa tako priganja, da ne smeš niti za hip odložiti lopate, da bi šel tja, kamor mora iti od časa do časa vsakdo. Če le zagleda lopato brez moža, že vpije: »Precej dobi obračun, ko pride nazaj!« Gotovo ima priganjač procenete od snega.

Tržič. Zabavni večer tržiških rudarjev dne 20. svečana t. l. je bil imenitno obiskan. Našteli smo 80 do 100 oseb ali pa še manj v vsej rdeči obliki, pa saj pokaže ogromen prebitek celih 16

kron. Iz tega se vidi, kako jih občinstvo spoštuje, tako olikano družbo rudarjev, katerih pa sploh v Tržiču ni, mogoče da so se izpremenili čevljarji in predilničarji, da bodo od zdaj naprej čevlje rudarili in predli pod zemljo, kar bi takim rdečim najbolj ugajalo in bilo po volji. Iz tega se vidi, da si rdeči backi še imena dati ne morejo ali pa ne znajo. Zabava se je vsem nad vse dopadla, tako da je bilo polno do jutra, pa le tako pijanih bratcev z rdečimi čepicami, da so imeli uro ob najstih za dve, evo vam koš pričo vašega sodruga K. Ahačiča, tudi odbornika, ki je privabil nekega čuka v vašo gostoljubno rdečo družbo, katera pa se mora še olike učiti od tega možicelna, katerega napadate, ako bi res prišel nemir delat, gotova stvar je, da bi ga bil gostilničar opozoril ali pokazal celo vrata, tako pa capo, a morda bi jih bil rajši katerim drugim bolj potrebnim, saj so se ti bratci še medseboj, zabavljali in kaka zabava z godcem, no, pa je bil tudi en tolažnik z tolažbo bo že bolje in bolje in res je tudi bilo proti jutru boljše, ker eden za drugega vedeli niso, celo ženske z dežele, katere je privabila rdeča banda v svoje okrilje, so se obnašale sramotno, a ni se čuditi takim rdečim abstinentom, h katerim se ravno sami ponižujejo z njihovim programom, vendar pa se je eden spozabil in vzkliknil, da je dobro, ker je saj nedelja in da jo je Bog ustvaril. — Oj, ti klerikalci, ti ne dajo miru našim rdečim, pa ga ne dajo in ga tudi dali ne bodo, dokler bodete napadali vi, tudi ravno narobe je, da ste nam na poti, morda bi raje rekli, da smo mi vam, ker bi šle potem vaše laži bolj gladko naprej in ložje bi ljudi slepili. Kljub temu pa pišete, da greste naprej, prosim, ali vas kaj bode uvodni članek v vašem nazaj, mislim, da marsikoga, dajte, dajte, da ne bo tako milo zdihoval in še dajte, ker ta ni zadovoljen z vsako malenkostjo.

Odgovor občine našim rdečim. Stanovanj v Tržiču primanjkuje res je to, ali vprašamo, kdo pa je tisti, ki je to naredil? Odgovorite! To je ravno predilnica, ako bi te ne bilo, bi bilo za domačine popolnoma zadosti stanovanj in tako pa še te domačine preganjate iz stanovanj, zakaj potem pomanjkanje? Gospodi v predilnici naj sezidajo za svoje delavce svoje hiše, kot jih tudi drugod morajo, potem bo drugače, ali ti ravno narobe ravnajo, čemu so jim taka posestva brez hiš, dajte se teh prijeti, ker občina je zaradi teh tako dovolj obtežena, domačine lahko seštejemo na prste v predilnici, drugi so sami tujci, in kaj potem tarnate po stanovanjih, ostali bi bili tam, kjer ste bili. Res dobra misel, da bi vam občina sezidala hiše na stroške domačih davkoplačevalcev in da bi morda od vašega podjetnika morala še prostor kupiti prav drago, tako bi se vgnezdili tujci, domačine pa iz Tržiča, kar se že dogoduje. Dospod Gastner, dajte jim stanovanj in potem ne bo treba nadlegovati občine. Koliko hiš ima vaše podjetje, iz katerih ste pregnali domačine iz stanovanj in naselili samo tuice, delavcem odtegujete vsaki teden za stanovanje gotovo svoto, a pogledjmo v davkarijo, koliko plačate davka od teh hiš? Ker pravite, da delavci imajo zastoj stanovanja, kljub temu pa morajo plačevati vam, kdo pokrije za iste hiše davek? To je resno premišljevanje, torej premišlujte!

Rudar.

Zagorje ob Savi. V spomin bi radi poklicali našim rudarjem zadnji štrajk pred Božičem, ko se je šlo za odstranitev delovodje Piča. Pa njegova dva zaščitnika Čobala in Repovža, ki sta v mrzlem decembrskem jutru gajžlala blato in sneg proti Kisovcu, nagovarjat delavce, naj ne štrajkajo. Kaj jih je dvignilo tako zgodaj v jutru iz tople postelje in jih gnalo v mrzli zimski zrak? Morda sočutje do delavca. Gotovo ne! Saj nista podpirala delavske misli, ampak ravno nasprotno. Kar so delavci zahtevali, sta pobijala. Več jima je bil delovodja Pič, kako vsi delavci. Zanj ni bilo ne prezgodaj, ne premrzlo, gotovo tudi ne zastoj. Saj sta pokazala, da sme počet z delavcem kar hoče. Midva imava krmilo, da vodiva te zaslepljene revčke, če izkušajo povzdigniti svoj glas. Zraven si pa le izboljšujeva življenjske razmere. Pič pa vihti svoj bič še nadalje. Trga zaslužek, zraven pa kriči, da ga tudi nobena ciganka ne prekosi. Rudniški uradi, meni, da nima nihče moči (ako bi se izkušal delavec pritožiti), tudi če bi se pritožil na tri. Zmerja delavce s puntarji, anarhisti, revolucionarji, da ga tožijo rudniškemu komisarju, ravnatelju, pa kdove komu še. In kaže z vsem svojim obnašanjem, da so rudarji sužnji v njegovih očeh. Katerega suženjstva pa ne bo nikdar rešil Čobal z Repovžem, ki bi rada s pomočjo delavstva prišla do boljšega kruha. Pa

zadnji nima sreče. Teško primoleđovana mesečna plača mu je odvzeta. Upamo, da ne bo dolgo, ko mu boe tudi čast.

Zagorje. Dve nesreči pri delu v Kisovcu pri Zagorju ob Savi. Dne 4. t. m. se je na Jožefa Premrl vsula plast zemlje, da so reveža nezvestnega prinesli v bolnišnico, dne 3. t. m. je pa v premogokopu v rovu zmečkalo 18-letnega Martina Podlogar, ki je takoj umrl. Pogreb je bil 5. t. m. ob 4. uri popoldne. Smrt tega nesrečnega mladeniča nam jasno priča, koliko spoštovanja ima vodstvo premogokopa, niti toliko se jim ni izljubilo, da bi v shodnici na znanje dali sodelavcem, da bi skazali zadnjo čast nesrečnemu. Dobro si bomo zapomnili to dično gosposko, ki se tako malo briga za uboge delavce. Kaj takega se ne zapazi po Nemškem, pač pa spremljajo gospodje in delavci ponesrečence do groba, v Zagorju je delavec, ko mu odpovedo delavne moči, prepuščen milosti drugih. Temu so krivi tudi delavci sami, ko pride čas volitve v bratovsko skladnico, ne da bi se vprašali, kake zastopnike naj bi volili, da bi zastopali delavčeve koristi, ponavadi volijo tiste, ki jih socialno-demokratska stranka narekuje. Vpoštevajo le delavčeve glasove, potem pa če je delavec bolan, da je pristaš tiste stranke, ki pravi, da je vera privatna stvar, da je človek iz opice, takrat mu dajo bolniško podporo, ako je delavec katoliškega prepričanja, se mu ponavadi reče v tisti kot za tri osebe, ki ga imenujejo bolnišnica.

Promet »Krščanskega gospodarskega društva« v Idriji v mesecih januar in februar: Prejemki: deleži vplačani 397 K, vpisnine 28 K, za blago 16.896 K 25 vin., gotovina konec l. 1908 918 K 35 vin., obresti deležev pri »Gospodarski Zvezi« 11 K, skupaj 18.250 K 60 vin. Izdatki: deleži izplačani 594 K, za blago 14.087 kron 01 vin., voznina 789 K 63 vin., užitnina 387 K 17 vin., najemnina 50 K, pridobnina 300 K, izplačane obresti deležev 734 K 90 vin., upravni stroški 611 K 59 vin., razno 5 K 44 vin., skupaj 17.558 K 64 vin., promet 35.809 K 24 vin.

Idrija. Med tem, ko so ob času zadnjega zasedanja deželnega zbora ljudstvu koristne predloge poslancev S. L. S. tudi nasprotniki odobraval in zanje glasovali, marširali so predlogi poslanca našega delavskega mesta, Gangla, zopet tja, od koder so prišli. In zakaj? Zato, ker poslancu ni na tem, da se kaj koristnega za ljudstvo izvršilo, ampak kakor se je sam blagovolil izraziti, je le zato govoril, da bomo v Idriji njegove govore brali. Naš političen želodec pa ne prebavi vsake Ganglove neumnosti in zato se moramo radi ali neradi z njim pečati. Krona vseh kozlov, ki jih je Gangl ustrelil, je bil predlog, naj se Idrija od Kranjske odcepi in h Goriški prikloni. Kaj tako neumnega še nobenemu poslancu ni prišlo na um. Zato je pa tudi temu predlogu sledil v zbornici gromovit krohot. Seveda, kadar kozel pade, se sliši tudi pok. Idrija leži skoro dve uri hoda od primorske meje, toraj ne ravno na meji, zatoraj je bila že mise! na tako ločitev preneurna in le čudno je, da Gangl ni z ozirom na političen položaj Avstrije predlagal, naj se dá Idrija Srbiji kot del nadomestila za Bosno. (Pravoslavni ornati mu namreč še precej ugažajo.) Goriška je res krasna dežela in ako je Ganglu res toliko do nje in njenih razmer, saj ima prosto roko, preseli naj se na Goriško, mi bomo za njim kadili in mu napravili odhodnico, da jo boe vse svoje dni vesel. Sicer pa ostanemo zavedni Kranjci, pa naj je Ganglu prav ali ne. Koristim naših občanov naravnost nasprotujoči predlog je bil tudi, da naj se Julij Novak zopet v službo postavi, tisti Novak namreč, ki je bil po imenu »tajnik mestne občine«, v dejstvu pa agent liberalizma in Lapaizma v službi; in to agenturo so idrijski davkoplachevalci s 2000 K na leto vzdržavati morali. V zahvalo jih je pa ta agentura na naravnost nesramen način blatila. To pa je bilo tudi vse delo v »korist« občine, za drugo se Novak ni brigal, kar nam pričajo sedaj po gerentu najdene, ne pomanjkljivosti, ampak naravnost brezvestnosti, in prav je, da se je tudi Novaku delilo s tisto mero, s katero so prej liberalci Novaku v prilog merili. Sedaj, ko ni Novaka in nikakega njegovega namestnika, se kljub prikrajšanim poslovnim uram prav lahko izhaja. Občani prihranijo 2000 K na leto, Julče je pa šele zdaj pravzaprav »na konju«. Zagovarjal je Gangl pri raznih uradih tudi cel odstavljeno občinski odbor, zagovarjal njega zapravljivo delovanje, ki se nikakor ni strinjalo s koristmi devkoplachevalcev. Hvala Bogu, da se še dobi pravica, in ko so uradi Ganglove kozle spoznali, je dobil povsod dolg nos. Glede na »Narodni Dom«, za katerega so hoteli liberalci kakih 60.000 K iz žepov davkoplachevalcev potegniti, je Gangl v zbornici rekel, da bi bil

isti vsakemu posamezniku na razpolago. Gangl, to povejte Vašim 10-letnim učencem, ne nam; toliko Vam verjamemo, kakor tistim, ki so hoteli dom zidati. Pred nekaj leti so liberalci zvišali občinske doklade od 50 na 75% in delavstvo s tem mamili, da sezidajo delavske hiše, saj tako je sklenil tudi občinski svet, in dejanja, idrijski poslanec? Pokažite nam eno od občine zgrajeno delavsko hišo! Da so liberalci denar dobili, so lagali in lagali in tista lepa pesmica se hoče tudi sedaj peti ob razvatinah »Narodnega Doma«. Liberalci so hoteli imeti eno lepo lokando, kjer bi se bil prodajal »Herrengolaš« in v eni tesni sobici ostanki za »Arbeitergolaš«. O, idrijski poslanec, že poznamo te knife; če Vi streljate kozle na Vaš račun — prosto, potem jih pa tudi Vi pogledjte, nam se pa gabijo take rihte«. In za tako »delovanje« naj bi Vam še hvalo peli? Pustite si jo v Vaših nebesih peti, mi je ne moremo.

Med brati in sestrami.

Krščansko-socialni delavci in delavke ljubljanski.

Opozarjamo Vas, da bo v nedeljo, dne 21. marca, ob četrta na 10 dopoldne v prostorih S. K. S. Z. občni zbor »Slovenskega katoliškega delavskega društva«, na katerem imajo samobsebi umevno glasovalno in sklepajočo pravico le društveni člani. Ob 10. dopoldne pa priredi »Slovensko katoliško delavsko društvo« S. K. S. Z. političen delavski shod za ljubljansko krščansko-socialno delavstvo; na katerega vabimo krščansko-socialne delavke in delavce. Prosimo, naj se agitira za obilno udeležbo.

Naznanjamo nadalje, da priredi »Slovensko katoliško delavsko društvo« nadalje v nedeljo, 4. aprila t. l. političen delavski shod v S. K. S. Z., na katerega so povabljeni krščansko-socialni delavci in delavke. Tudi za ta shod naj se navdušeno agitira.

Poljudna predavanja o jetiki.

Ena najvažnejših nalog »Deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih« je, da neprestano probuja ljudstvo in ga poučuje o varnostnih napravah proti jetiki. Predsedstvo deželnega pomožnega društva usoja se torej opozarjati strokovne delavske organizacije in razna društva, da so funkcionarji deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih vedno radi pripravljeno predavati o jetiki in o raznih vprašanjih, ki so s to ljudsko kugo v zvezi. Ker daljši nalašč v ta namen prirejeni govori nikdar tako živo ne vplivajo kakor krajša poljudna izvajanja, ki jih narekuje lastna izkušnja, bilo bi najbolje taka predavanja združiti z drugimi društvenimi prireditvami. Na ta način dalo bi se z vrsto krajših predavanj obdelati one važne točke, n. pr. boj proti jetiki v rodbini, varstvo otrok, varnostne naprave v tovarnah in obrtovalnicah, jetika in naše socialno zakonodajstvo itd. Društva, ki žele taka predavanja, blagovolijo naj se pisenmo obrniti na predsedstvo »Deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih«.

Prometna zveza.

Časten grob je kupilo pevsko društvo kršč. socialnih železničarjev »Stephenson« na Dunaju svojemu ustanovitelju in dolgoletnemu predsedniku, Anton Beberiču. Gotovo bo ta vest razveselila vse častivce rajnega Beberiča.

Umril je član podružnice »Prometne zveze« v Ljubljani juž. žel. g. Nikolaj Wagner. Rajni je bil več let član naše podružnice. Umril je v starosti 50 let. N. v. m. p.!

Nižjeavstrijski deželni zbor za uslužbence deželnih železnic. V zadnjem zasedanju nižjeavstrijskega deželnega zbora je stavil deželni poslanec Spalowsky sledeči predlog: »Deželni odbor se poziva, da predloži v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru načrt, po katerem bo mogoče ugoditi željam deželnih železničarjev. — Ta predlog je stavil krščansko-socialni poslanec, ki ni niti železničar. Socialni demokratje, ki si hočejo na vsak način lastiti vso pravico govoriti o potrebah in željah železničarjev, imajo tudi v nižjeavstrijskem deželnem zboru več poslancev. Vendar pa nobenemu soc. demokratičnemu poslancu ni prišlo na misel, da bi stavil predlog v zbornici, po katerem bi se izboljšalo stanje deželnih železničarjev. Tudi iz tega slučaja je dovolj jasno razvidno, kdo ima voljo in kdo tudi dela za železničarje. In vendar socialni demokratje vedno kriče, kako pridno delajo njih poslanci v korist železničarjem. Res je le, da krščanski poslanci delajo, socialno-demokratski se pa samo široko-ustijo in spravljajo lepše denarce, ki jim jih nosi uboga, zapeljana železničarska raja. Upamo,

da kmalu spregledajo vsi železničarji, kje imajo prijatelje in kje le izžemalce; saj povsod gre socialna demokracija zelo nazaj in na Dunaju celo tako hitro, da če bi bile sedaj volitve, prav gotovo izgube polovico mandatov.

„Naša moč“. — „Naprej“. Vsem je znano, kako usiljivi so socialdemokrati s svojo cunjjo „Naprej“. Upamo pa, da tudi vsakdo sprevidi, da ta „delavski“ list ni za delavce. Kajti kdor one čašča spomin mrtvih, piše nesramno o duhovščini i. t. d., tak ne zasluži, da ga delavstvo čita. Edini časopis, ki je res delavski, je na Slovenskem — „Naša moč“. Saj se peča večji del z delavskimi vprašanji in le v par člankih polipa socije. Zato pa bodi dolžnost našega delavstva, da se število naročnikov v vsakem kraju podvoji, potroji. Proč torej z „Naprejem“, ki ajmohtari! Na delo za „Našo moč“! V zgleđ naj služi to bačna tovarna, ki deluje na to, da si pridobi 1500 naročnikov.

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

A. Lukić

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice
priporoča

svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

Dobroznana deželna lekarna
pri

„Mariji pomagaj“

Ljubljana, Resljeva cesta št. 1

poleg jubilejnega mostu

Mr. Ph. Milan Leusteka

priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Želznato China-vino, velika steklenica	1-20
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklince. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, prtiličje

lastna glavica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria nosi	25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1½ dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger, naprej).

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotavljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani pri g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 pri g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo furnitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva. Cene najnižje.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po $4\frac{3}{4}\%$, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik. Kanonik A. Sušnik l. r., podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svačarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu zamčeno pristne čebelno-voščene sveče

voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in poštno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špicerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.